

Handreiking zorg op school

Inleiding

Deze handreiking richt zich op de zorg op school voor kinderen met een zorgvraag. De handreiking geeft de SWT's in de regio Nijmegen en samenwerkingspartners een richtlijn om te handelen in casussen met zorg op school. Tevens wordt uitleg gegeven over Passend Onderwijs, de WLZ en de samenwerkingsverbanden in relatie tot zorg en de interne zorgstructuur op scholen. Naast deze handreiking zijn de volgende documenten van belang:

- Stroomschema zorg op school, zie <https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2015/12/Stroomschema-Zorg-op-school1.pdf> voor het volledige schema met toelichting.
- Schema afbakening Jeugdwet met andere wetten

De documenten zijn in bovenstaande volgorde in deze handreiking opgenomen als bijlagen.

Onderwijs en jeugdhulp hebben elkaar nodig voor een goede aansluiting tussen zorg en school. School is – naast het gezin – het belangrijkste levensdomein van kinderen en jongeren. Het is tevens de plek waar problematiek in de ontwikkeling van kinderen vroegtijdig aan het licht komt en effectief/preventief aangepakt kan worden. Hiermee kan een (langdurig) beroep op zwaardere vormen van zorg worden teruggedrongen.

Een gecombineerd aanbod van onderwijs en zorg op school voor een leerling wordt ook wel een **onderwijs-zorgarrangement** genoemd. Dit kan in het speciaal, maar ook in het regulier onderwijs zijn. Zie hiervoor ook deze link:

<http://www.nji.nl/nl/Passend-onderwijs-en-jeugdhulp/Passend-en-dekkend-aanbod/Onderwijs-zorgarrangementen>.

Inhoudsopgave

Inhoud	Pagina
1. Wetten schema	2
Stappenplan voorbeeld	2-3
Casus voorbeeld	3-4
2. Passend onderwijs en samenwerkingsverbanden	5
3. Samenwerkingspartners bij zorg op school	7
4. Rol SWT bij onderwijs/zorgarrangementen	9
Handige linkjes	9
5. Onafhankelijke cliëntondersteuning (via WLZ)	10
Bijlagen	13

Handreiking zorg op school

1. Wetten schema zorg op school

Wet	Verantwoordelijk orgaan	Taken in het kort
Jeugdwet 18- WMO 18+	Gemeenten	→Begeleiding en persoonlijke verzorging Bijvoorbeeld: hulp bij opstaan, wassen, aankleden, toiletbezoek, communiceren, dagopvang. →behandeling psychische problemen en bij leerlingen 7-13 jaar behandeling ernstige enkelvoudige dyslexie
Passend onderwijs	Samenwerkingsverbanden	→het bieden van passende plek aan leerling →bieden van basis en extra ondersteuning
Zorgverzekeringswet	Zorgverzekeraar	→verpleging en daarmee samenhangende persoonlijke verzorging Bijvoorbeeld: medicijngebruik, wondverzorging, injecties geven, stoma verzorgen. → intensieve kindzorg (IKZ) Bijvoorbeeld: ademhalingsondersteuning
Wet langdurige zorg (WLZ)	CIZ	→blijvend aangewezen op permanent toezicht of 24 uur per dag zorg

Zie het schema afbakening Jeugdwet met andere wetten in bijlage 2 van dit document voor een concreet overzicht welke zorg vanuit welke wet gefinancierd kan worden. Daarnaast kun je het stroomschema zorg op school gebruiken, zie <https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2015/12/Stroomschema-Zorg-op-school1.pdf>. Dit schema is ook als bijlage 1 te vinden.

Stappenplan bij zorgvraag op school

Als er een zorgvraag is voor een kind op school en de interne zorgstructuur van de school is al ingeschakeld maar niet toereikend, dan kan het SWT worden ingeschakeld door school en/of ouders. Het stappenplan is dan als volgt:

1. Volg in eerste instantie de reguliere procedure, waarbij de gegevens van de bewoner + de datum van ontvangst worden geregistreerd en de bewoner wordt besproken in het screeningsoverleg om te bepalen hoe de afhandeling gaat plaatsvinden en wie van het team de regie op zich neemt.
2. Plan eerst een (keukentafel) gesprek met de ouders. Tijdens dit gesprek kan duidelijk worden of er een groter overleg nodig is, hiervoor moet toestemming worden gevraagd aan de ouders. Een groter overleg kan hierna bijvoorbeeld plaatsvinden met indien wenselijk het kind, eventuele zorgpartners en/of andere partners uit het netwerk en de intern begeleider of zorgcoördinator van de school van het kind. Ook kan de betrokken leerplichtambtenaar of docent aansluiten indien nodig.
3. Bekijk goed het schema afbakening Jeugdwet met andere wetten en het stroomschema zorg op school of neem de schema's mee, zodat je weet welke zorg tot welke wet behoort en wie dit kan financieren.
4. Pak de Handreiking onderwijs/zorg erbij van het ministerie van OCW en ga het gesprek aan met het kind, de ouders de eventuele zorgpartners, de eventuele andere netwerkpartners en de school over wat er nodig is aan zorg op school en aan zorg thuis. Maak afspraken over wie wat doet en financiert en leg dit vast. Handreiking onderwijs/zorg:

Handreiking zorg op school

<https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2015/06/Handreiking-onderwijs-en-zorg-gesprekshandleiding.pdf>

5. Als stap 4 niet leidt tot overeenstemming, kan door de ouders van het kind een digitale aanmelding gedaan worden voor een onderwijszorgconsulent. Er wordt vervolgens contact met de ouders opgenomen door een intakemedewerker die wat vragen stelt en beoordeelt of de onderwijszorgconsulent wordt toegewezen. Zie de volgende link voor meer algemene informatie: <https://onderwijsconsulenten.nl/advies/onderwijszorgconsulenten/> en de volgende link voor informatie over wie een verzoek kan indienen en waar een aanmelding aan moet voldoen: <https://onderwijsconsulenten.nl/aanmelden/>
6. Maak, zodra er overeenstemming is, net als in de reguliere procedure een onderzoeksverslag dat je laat ondertekenen door de bewoner, vul het aanvraagformulier SWT maatwerkvoorziening in en stuur dit met eventuele bijlagen naar de backoffice.
7. Blijf na het maken van de afspraken het overzicht houden. Houd contact met de ouders en de intern begeleider of de zorgcoördinator van de school wanneer dit nodig is, waarbij je elkaar op de hoogte houdt van belangrijke zaken/veranderingen.

Casus voorbeeld

Sem is 9 jaar oud en zit in groep 6 van de basisschool. Doordat hij een speels en druk kind is en moeite heeft met concentreren, loopt hij achter met lezen en spellen. Nu hij in groep 6 zit, wordt dat een probleem, aangezien hij steeds meer zelfstandig moet werken en zijn leestempo veel te laag is. Bovendien leidt hij anderen af met zijn drukke gedrag. De reguliere basisschool waar Sem naartoe gaat, geeft aan dat Sem steeds meer achter loopt, niet lekker in zijn vel zit en misschien zal blijven zitten of naar een andere school zal moeten. De ouders nemen contact op met het SWT. Wat kan het SWT voor hem betekenen?

1. Plan eerst een gesprek in met de ouders van Sem, zoals beschreven in het stap 2 van het stappenplan hierboven waarin je de ouders vraagt een vervolg gesprek te plannen met hen (en Sem als dat wenselijk is) en de school van Sem. Vraag aan de ouders of Sem eerder hulp heeft gehad en of de ouders daar de informatie over kunnen verstrekken. Als de ouders dat niet kunnen vertellen, vraag je of om schriftelijke toestemming om de informatie die relevant is voor het maken van een nieuw plan op te vragen bij de huisarts, de jeugdarts (JGZ) of een andere behandelaar.
Stel met alle betrokkenen een plan (1 systeem, 1 plan, 1 regisseur) op waarin komt te staan wat de aard en de ernst van de problemen zijn, wat de vraag van het kind en de ouders is, wat er al gebeurt, wat het plan is en wie waarvoor verantwoordelijk is.
2. Sem heeft eerder contact gehad met de GGZ over zijn drukke gedrag. De school vermoedde dat de problemen te maken hadden met ADHD. De diagnose is toen niet gesteld vanwege zijn jonge leeftijd, de problemen waren namelijk niet zo ernstig en de ouders hadden veel opvoedingsvragen. De ouders hebben veel gehad aan opvoedingsondersteuning, maar het blijft lastig om Sem bij te sturen en om bijvoorbeeld woordjes of tafels met hem te oefenen of hem andere opdrachten te geven. Ook thuis heeft hij problemen met taakjes uitvoeren. De vraag is of hij op school kan blijven en wat er gebeurt als hij naar een andere school moet. Vanuit Passend Onderwijs is de school verplicht Sem een passende plek te bieden. Sem kan opnieuw naar de GGZ verwezen worden om te beoordelen of de toename van zijn problemen veroorzaakt wordt door ADHD of een andere psychische aandoening. Diagnostiek en behandeling van psychische problemen valt onder de Jeugdwet en wordt

Handreiking zorg op school

---

bekostigd door de gemeente. Communiceer het met de huisarts en de school als Sem inderdaad opnieuw naar de GGZ wordt verwezen.

3. De school heeft bij Sem vastgesteld dat de leesproblemen ook door dyslexie worden veroorzaakt. Het is de verantwoordelijkheid van de school om dit te signaleren. Zodra de school dyslexie vermoedt, kan zij Sem hiermee gaan begeleiden. Alleen wanneer deze begeleiding onvoldoende is voor Sem, kan worden gedacht aan doorverwijzen naar specialistische hulp. Sem komt alleen in aanmerking voor een diagnose en specialistische dyslexie behandeling, bekostigd door de gemeente vanuit de Jeugdwet, als er mogelijk sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie (EED). Enkelvoudig betekent dat het kind naast de dyslexie geen GGZ-stoornis, beperking of andere taal- of leerstoornissen heeft die belemmerend zijn voor dyslexieonderzoek en/of –behandeling. Sem heeft mogelijk ADHD of een andere psychische aandoening, wat volgens de voorschriften belemmerend kan zijn voor dyslexie diagnose/behandeling. Dit betekent dat Sem eerst een behandeling door de jeugdarts, psycholoog of kinderpsychiater voor zijn ADHD of andere psychische aandoening moet hebben gehad (zoals omschreven in stap 2), voordat hij in aanmerking komt voor een EED-behandeling.

Zie: <https://www.voordejeugd.nl/actueel/nieuwsberichten/1444-handreiking-dyslexiezorg-onder-de-jeugdwet-nu-beschikbaar> voor meer informatie.

4. Wanneer Sem een behandeling heeft gehad voor zijn psychische aandoening en de dyslexie hulp van de school nog steeds niet toereikend is, dan kan Sem worden doorverwezen voor dyslexieonderzoek naar EED. Dit onderzoek wordt door de gemeente vanuit de Jeugdwet bekostigd, dit geldt tevens voor specialistische dyslexie behandeling als zou blijken dat Sem inderdaad EED heeft. Communiceer ook deze behandelstappen duidelijk met de school van Sem.
5. Ondanks dat Sem een specialistische behandeling voor EED krijgt vanuit de Jeugdwet, blijft de school/het samenwerkingsverband verantwoordelijk voor de ondersteuning op school van alle kinderen met dyslexie.

Conclusie: er zijn wettelijke kaders wie verantwoordelijk is voor welke hulp die Sem nodig heeft en hoe dit wordt bekostigd. In veel gevallen, zoals bij Sem, is er echter sprake van een combinatie tussen de wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet. Contact en afstemming tussen de ouders, het SWT, de eventuele zorgaanbieder en de school is hierbij erg belangrijk! Neem hierbij als SWT'er zo veel mogelijk initiatief.

Voorbeeld 2 m.b.t. huiswerkbegeleiding (verantwoordelijkheid ouders en school) en begeleiding (m.b.t. plannen) vanuit de Jeugdwet

- Leerproblemen / onderwijsbegeleiding / huiswerkbegeleiding vallen niet onder de Jeugdwet, maar zijn de verantwoordelijkheid ouders en school (PO m.n. bovenbouw, VO zit in de basisondersteuning, krijgen scholen geld voor vanuit Samenwerkingsverband).
- Begeleiding bij planning (dus geen huiswerkbegeleiding) vanuit de Jeugdwet kan wel worden ingezet bij jeugdigen tot 18 jaar met een beperking* gekoppeld aan concrete doelen en tijdsperiode (zie ook Bouwsteen omschrijving) met als resultaat betere zelfredzaamheid en participatie van de jeugdige.

Van belang is dat SWT goed doorvraagt op beperking van de jeugdige.

Handreiking zorg op school

2. Passend onderwijs & samenwerkingsverbanden

Wat is de visie van passend onderwijs?

Passend onderwijs heeft als doel zo veel mogelijk leerlingen naar het reguliere onderwijs te laten gaan. De verwachting is dat ze zo beter worden voorbereid op een vervolgopleiding en daardoor beter kunnen participeren in de samenleving. Jeugdigen die het echt nodig hebben, kunnen echter nog steeds naar het speciaal onderwijs: regulier als het kan, speciaal als het moet.

Deze informatie komt uit de Brochure jeugd met een beperking. Via deze link

<https://www.voordejeugd.nl/ondersteuning/downloads/handreikingen> kun je onder het kopje 'soorten jeugdhulp' de volledige brochure openen.

Wat betekent passend onderwijs in de praktijk?

Basis- en middelbare scholen hebben sinds augustus 2014 een zorgplicht. Deze zorgplicht wordt passend onderwijs genoemd en betekent dat scholen een passende plek voor elk kind moeten vinden. Hiervoor zijn scholen samen gaan werken in samenwerkingsverbanden. De volgende link biedt wat meer informatie hierover: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs>.

Basis en extra ondersteuning

De samenwerkingsverbanden moeten basisondersteuning en extra ondersteuning kunnen bieden. Dit is verwerkt in de ondersteuningsplannen, zie hiervoor de linkjes bij het kopje 'ondersteuningsplannen' van de regio Nijmegen hieronder. Basisondersteuning is niet landelijk bepaald, maar is per samenwerkingsverband afgesproken en vastgelegd. Onder basisondersteuning vallen bijvoorbeeld afspraken met betrekking tot dyslexie. Hieronder staan de werkprocessen toeleiding dyslexie door het onderwijs van de regio Nijmegen:

FACTSHEET Verwijsroute Dyslexie regio Nijmegen

Beschikbare zorg

Scholen zijn verantwoordelijk voor lees- en spellingonderwijs en voor basisondersteuning bij leerlingen met lees- en spellingproblemen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de Ernstige Enkelvoudige Dyslexiezorg (EED) voor kinderen van 7 tot 13 jaar volgens het protocol dyslexiezorg.

Het protocol PDD&B 2.0 (Bomert)

Zie voor de nadere regelgeving:

http://www.vng.nl/files/vng/201406_factsheet_dyslexiezorg_onder_de_jeugdwet.pdf

Verwijsafspraken tot eerste kwartaal 2016

Als begeleiding door het onderwijs onvoldoende resultaat geeft, kunnen kinderen worden verwezen voor diagnostiek op grond van het protocol Leesproblemen en Dyslexie (Masterplan dyslexie). In de werkprocessen is opgenomen dat de jeugdarts de verwijzer is. In de praktijk neemt de school het initiatief om een verwijzing voor te bereiden in samenspraak met alle relevante partijen incl. ouders. De rol van de jeugdarts is om een integrale beoordeling te doen van de hulpvraag bij twijfel is of bijkomende problematiek.

Volgens de Jeugdwet lopen alle verwijzingen naar jeugdhulp via artsen of door het college van B&W gedelegeerde professionals (onder andere sociaal wijkteams). Voor 2015 wordt hier in sommige gemeenten nog van afgeweken en vraagt de school of de aanbieder de beschikking aan bij de gemeente. Er is een innovatieproject gestart om een nieuwe werkwijze voor 2016 te ontwikkelen. Daarnaast zullen de jeugdartsen hun rol in de zorgtoeleiding verder uitwerken.

Handreiking zorg op school

Naast basisondersteuning moeten een aantal scholen uit het samenwerkingsverband ook extra ondersteuning kunnen bieden. De samenwerkingsverbanden ontvangen geld voor deze extra ondersteuning.

Rugzakjes/LGF die voormalig gefinancierd werden vanuit de AWBZ bestaan niet meer. Het geld dat hieraan werd besteed, gaat nu naar de samenwerkingsverbanden en zij hebben de verantwoordelijkheid dit geld over de scholen te verdelen. Zie hiervoor deze link

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/inhoud/leerlinggebonden-financiering-igf-of-rugzak-verdwijnt>.

Schoolondersteuningsprofiel

Elke school moet in de schoolgids en eventueel op de website een schoolondersteuningsprofiel presenteren, waarin staat welke ondersteuning de school kan bieden aan leerlingen die dit nodig hebben. Dit kan erg belangrijke informatie zijn voor ouders bij het kiezen van een school als zij weten dat hun kind extra ondersteuning nodig zal hebben. De volgende link biedt hier wat meer informatie over: <https://www.passendonderwijs.nl/over-passend-onderwijs/zorgplicht/schoolondersteuningsprofiel/>.

Ondersteuningsplannen

De samenwerkingsverbanden waar Nijmegen onder valt, zijn SVPO Stromenland voor (speciaal) basisonderwijs en VO VSO samenwerkingsverband Nijmegen e.o. voor (speciaal) voortgezet onderwijs.

De samenwerkingsverbanden zijn verplicht een meerjarig plan uit te brengen, dit heet een ondersteuningsplan. De ondersteuningsplannen van Stromenland en VO VSO zijn te vinden via de volgende links:

- <http://www.stromenland.nl/wp-content/uploads/2015/09/Ondersteuningsplan-Stromenland-PO-25-07-definitief-1.0-14-april-2014-1.pdf>
- <http://www.samenwerkingsverbandvo.nl/Portals/0/SWV/Passend%20Onderwijs/140327%20Ondersteuningsplan%202014-2018%20DEF.PDF>

Samenwerkingsverband Stromenland
(25-07)

Adres: Panovenlaan 1

6525 DZ Nijmegen

T: 024 – 37 90 431

e-mail: info@stromenland.nl

Site: <http://www.stromenland.nl/>

VO-VSO regio Nijmegen e.o.

Adres: Streekweg 20 te Nijmegen

T: 024 - 355 10 97

e-mail: info@samenwerkingsverbandvo.nl

Site:

<http://flexcollege.mwp.nl/SWVVOROC/Home.aspx>

Flexcollege

VO-VSO Nijmegen e.o. heeft ook een Flexcollege, dat een gezamenlijke onderwijsvoorziening is van de besturen van het samenwerkingsverband. De school is een vangnet, bedoeld voor leerlingen die 'tussen wal en schip dreigen te vallen', omdat ze binnen het regulier onderwijs ook met extra ondersteuning niet goed functioneren en ook niet voldoen aan de criteria voor speciaal onderwijs. Zie de volgende link voor meer informatie hierover:

<http://flexcollege.mwp.nl/SWVVOROC/Organisatie/FlexCollege.aspx>

Handreiking zorg op school

3. Samenwerkingspartners bij zorg op school

BSOT's – ZAT's

Elke basisschool in Nijmegen heeft een brede schoolondersteuningsteam (BSOT) en elke middelbare school heeft een interne zorgstructuur en een extern zorg en advies team (ZAT). Zij hebben een belangrijke rol bij de signalering en bij de toeleiding naar zorg. Hieronder is de zorgstructuur van het BSOT schematisch weergegeven:

BSOT basisscholen Nijmegen:

<u>Vaste plaatsen</u>	<u>Taak</u>
Directeur	Onderwijskundig leider en voorzitter
Intern begeleider	Coördinatie van de benodigde ondersteuning voor kind en/of leerkracht, coachen van de leerkracht
Platformondersteuner vanuit het ondersteuningsplan Nijmegen	Kennis van leer- en gedragsproblemen, kundig in observatie, onderzoek, coaching en overdracht van expertise. Kennis hebben van Ondersteuningsplatform t.b.v. inzet (generalisten + en specialisten) en /of verwijzing
School maatschappelijk werker*	Signalering van problemen in de driehoek kind - thuis - onderwijs. Kan voorlichten, informeren en adviseren. Werkt met de leerling, de ouders en/of een (Brede) schoolteamlid
Medewerker jeugdgezondheidszorg	Signalering van gezondheidsbedreigende factoren bij jeugdigen, gezondheidsbevorderende adviezen geven en zo nodig verwijzen naar hulpverlening op zowel medisch als psychosociaal terrein
<u>Casus gerelateerde plaatsen</u>	
Ouders	Verantwoordelijke voor het kind, kindkenner, regievoerder
Leerkracht	Eerstverantwoordelijke voor de leerling en groep
Vrije stoel	Medewerker BSO, KDO, Activiteitenplein, Sociaal wijkteamlid, e.a.

*Soms zit de jeugdmaatschappelijk werker van het SWT ook op een vaste plaats in het BSOT

Zie volgende link voor meer informatie: [http://www.op-nijmegen.nl/brede-schoolondersteuningsteam-\(bsot\)](http://www.op-nijmegen.nl/brede-schoolondersteuningsteam-(bsot)).

De interne zorgstructuur op een middelbare school is school afhankelijk. Vaak zitten er standaard in het interne zorg overleg de zorgcoördinator, schoolmaatschappelijk werker en een orthopedagoog. Daarnaast zijn er casus gerelateerde plaatsen voor bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar of docenten. Als het interne zorgteam niet voldoende kan betekenen voor de leerling, wordt door dit zorgteam opgeschaald naar het ZAT. Als je als SWT'er contact op wilt nemen met een middelbare school, kun je het beste vragen naar de zorgcoördinator van de school.

Samenwerking met ouders

In veel gevallen waarbij een kind zorg op school nodig heeft, zal er al contact zijn tussen de school en de ouder(s). Het is altijd verstandig om als SWT'er, in overleg met de ouder(s), contact op te nemen met de betreffende school, ook als je merkt dat de ouders en school geen of te weinig contact

Handreiking zorg op school

---

hebben over het kind. Dit kan er namelijk voor zorgen dat je makkelijker kunt overleggen met de school en beter informatie op kunt halen (bijvoorbeeld vanuit het BSOT), zodat je beter vanuit de 1 systeem – 1 plan- 1 regisseur gedachte kunt werken. Als scholen niet volgens hun schoolondersteuningsprofiel en het beleid/ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband werken en je komt er met de school zelf echt niet uit, neem dan contact op met het betreffende samenwerkingsverband of neem contact op met de Transitiedesk van de gemeente Nijmegen via Veranderingenzorg@nijmegen.nl.

Leerplicht

E-mail: Leerplicht@nijmegen.nl Telefoon: 024-3298003

Hoewel rondom de leerplichtambtenaar vaak het beeld heerst van een handhaver bij spijbelen, is de leerplichtambtenaar anno 2016 een belangrijke partij in de verbinding tussen zorg en onderwijs. De leerplichtambtenaar speelt een belangrijke rol bij casuïstiek waarin (dreigend) schoolverzuim aan de orde is. Hij/zij zoekt samen met onderwijs en de zorgpartijen naar een passende integrale oplossing die het belang van het kind dient op de relevante leefgebieden, met als belangrijkste doel dat een toekomstbestendige ondersteuning wordt gevonden die recht doet aan de ondersteuningsbehoefte van het kind en zijn/haar recht op onderwijs. Wanneer er nog geen zorg betrokken is, dan zorgt de leerplichtambtenaar voor de verbinding.

Als onderdeel van de gemeente voert de leerplichtambtenaar niet alleen een wettelijke maar ook een politieke opdracht uit, die naadloos aansluit bij de opdracht waarvoor de SWT's staan.

En als er sprake is van verwijtbaar verzuim, dan kan de leerplichtambtenaar een proces verbaal opmaken. Dat is echter het sluitstuk van een interventie die gericht is op gedragsverandering en op het faciliteren van de ondersteuning die het kind (en waar nodig ondersteuning in het gezin) in de gelegenheid stelt de opleiding te kunnen continueren.

De leerplicht loopt van 5 tot 18 jaar, waarbij het streven is om zoveel mogelijk kinderen in de gelegenheid te stellen een zo hoog mogelijk diploma te behalen. En bij voorkeur een startkwalificatie (diploma op minimaal niveau MBO-2 of Havo).

In toenemende mate heeft de leerplichtambtenaar ook te maken met leerlingen die ziek zijn of op een reguliere school meer ondersteuning nodig heeft dan de school kan bieden. Veel zieke kinderen kunnen echter wel onderwijs volgen, waardoor de leerplichtambtenaar samen met het onderwijs en de zorg zoekt naar een integraal aanbod in een schoolse setting, maar ook onderwijs op afstand komt voor bij kinderen die (tijdelijk) niet in staat zijn om naar school te gaan.

De leerplichtambtenaar werkt samen met alle mogelijke partijen die het kind, de school of het gezin ondersteunen. De leerplichtambtenaar werkt outreachend en komt op alle scholen in Nijmegen en de regio. Op diverse scholen heeft hij/zij zelfs een vaste werkplek.

Wanneer de samenwerking tussen het onderwijs, de zorg, de jongere en/of de ouders niet helemaal van zelf verloopt, dan organiseert de leerplichtambtenaar een Actietafel waarmee hij/zij de betrokken partijen faciliteert om tot een gedragen sluitend integraal plan van aanpak te komen.

Wat zijn voorbeelden van situaties die je met de leerplichtambtenaar kunt bespreken?

1. Als je vragen hebt over de leerplicht of over of een kind bij de leerplichtambtenaar bekend is
2. Als een kind thuis aantreft onder schooltijd en je je afvraagt of dit wel klopt

Handreiking zorg op school

---

3. Als de samenwerking met het onderwijs niet soepel verloopt en de schoolgang van het kind afhangt van een goede samenwerking

Innovatieproject: De School als Vindplaats

In Nijmegen is op een aantal PO, SO e V(S)O scholen medio 2015 het project De School als Vindplaats gestart. Dit project loopt tot eind 2016. In dit project vindt vroegsignalering plaats door de jeugdzorgaanbieders van de Combinatie in goede samenwerking met betrokkenen rondom het kind, namelijk gezin, wijkteam, school, jeugdgezondheidszorg, leerplicht, kinder- en jongerenwerk en specialistische jeugdhulp.

Huisarts

Bij complexe (multi problem) casussen wordt de huisarts ook graag op de hoogte gebracht van de hoofdlijnen met betrekking tot het systeem en het kind.

4. Rol SWT's bij onderwijs-/zorgarrangementen

De belangrijkste rol van de SWT'er bij zorg op school is voornamelijk het houden van het overzicht. Veelal weet de school precies wat er nodig is voor het kind op school. Toch blijft het belangrijk om goed contact te hebben met de school, zodat de zorg voor het kind soepel kan verlopen en er goed gecombineerd wordt tussen de school- en thuissituatie. 1 systeem – 1 plan – 1 regisseur is soms erg lastig haalbaar, maar goed contact met ouders, school (en leerplicht) en eventuele zorgaanbieders kan hier wel aan bijdragen.

Investeer als SWT'er proactief in contact met de scholen, zodat je een netwerk op kunt bouwen en zodat alle scholen zich realiseren dat zij baat kunnen hebben bij het houden van contact met de SWT.

Handige linkjes

- <http://www.zorgwijzer.nl/zorgverzekering-2015/awbz-in-2015-alle-wijzigingen>
➔ Filmpje met uitleg (in Jip en Janneke taal) over de zorgveranderingen
- <http://www.onderwijsjeugd.nl/home/>
➔ Voor uitleg en contactgegevens van ondersteuningsaanbod
- <https://www.hoeverandertmijnzorg.nl/jeugd/jeugdzorg/awbz-zorg-op-school>
➔ Kort uitleg overzicht over zorg op school. Eventueel ook handig voor ouders.
- <http://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2014/03/Handreiking-AWBZ.pdf>
➔ Handreiking over passend onderwijs en de herziening van de AWBZ
- <http://www.stromenland.nl/>
➔ Site van het samenwerkingsverband stromenland
- <http://flexcollege.mwp.nl/SWVVOROC/home.aspx>
➔ Site van het samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o.
- <https://www.voordejeugd.nl/ondersteuning/downloads/handreikingen>
➔ Overzicht met handreikingen rondom stelselwijzigingen jeugd
- <http://nji.nl/nl/Van-onrustig-gedrag-tot-ADHD.pdf>
➔ Handreiking inzetten preventie- en zorgarrangement
- <https://www.ciz.nl/Paginas/webcheckwz.aspx>

Handreiking zorg op school

<https://www.regelhulp.nl/bladeren/>

<https://www.regelhulp.nl/mijn-situatie/>

<http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Brochure-Basisaanpak-voor-zmolkers-versie1.pdf>

→ Afbakening WLZ en Jeugdwet op de 'webcheck' van CIZ

5. Onafhankelijke cliëntondersteuning van MEE bij langdurige zorg (via WLZ) en meer informatie m.b.t. WLZ

Iedereen die recht heeft op langdurige zorg via de Wlz heeft ook recht op onafhankelijke cliëntondersteuning bij vragen rondom het regelen en de uitvoering van langdurige zorg. Dat kunnen mensen met de indicatie zelf zijn, maar ook hun directe netwerk, bijvoorbeeld ouders van een kind met een Wlz-indicatie. MEE Gelderse Poort biedt deze ondersteuning in opdracht van zorgverzekeraars. Aan de ondersteuning zijn geen kosten verbonden.

Wat doet een cliëntondersteuner Wlz?

De cliëntondersteuner denkt mee over het optimaal organiseren van de zorg passend bij de situatie van de persoon die een indicatie heeft. De ondersteuning is gericht op de versterking van de positie van de aanvrager, zodat deze weloverwogen keuzes kan maken over de zorg. Een cliëntondersteuner staat naast de zorgvrager, denkt mee (los van alle partijen) en betreft waar mogelijk het sociale netwerk (bijvoorbeeld familie, mantelzorgers en vrijwilligers) bij het zoeken naar oplossingen. De cliëntondersteuner kent het zorgaanbod in de regio.

Wanneer MEE Gelderse Poort inschakelen?

Na de indicatie:

- Informatie en advies: de ondersteuners kunnen informeren en adviseren over verschillende ondersteuningsvormen, het zorgaanbod in de regio of voor specifieke doelgroepen, rechten en wachttijden bij zorgaanbieders;
- Kiezen van een passende zorgaanbieder: cliëntondersteuners kunnen bemiddelen of begeleiden naar een zorgaanbieder als men gekozen heeft voor opname in een instelling, een Volledig pakket thuis (VPT) of Modulair pakket thuis (MPT), bij aanvragen voor kinderen en jeugd bij voor VG/LG of PG-pakketten;
- De invulling van de zorgvraag: bijvoorbeeld ondersteuning bij het opstellen van een persoonlijk plan voor MPT en Persoonsgebonden budget (Pgb). Maar ook ondersteuning wanneer de zorgaanbieder en zorgvrager het niet eens worden over de invulling van de zorgvraag.
- Het opstellen, evalueren en bijstellen van zorg- of ondersteuningsplan ondersteuning bij het gezamenlijk voorbereiden van de zorgplanbespreking, en bijstaan tijdens het gesprek;
- Bemiddeling. Wenst men een andere invulling van de zorgvraag en/of men komt er samen met de zorgaanbieder niet uit? Ook dan kan een cliëntondersteuner helpen.
- Ondersteuning bij een herindicatie.

Voor de indicatie:

Indien het netwerk dat wenst kan MEE Gelderse Poort onafhankelijke ondersteuning geven vanuit de Wmo bij een aanvraag voor de Wlz. Dit deel valt dan binnen de door de gemeente Nijmegen gefinancierde bovenlokale taken 2016. Zodra de indicatie binnen is, kunnen we mensen aansluitend helpen vanuit onze onafhankelijke cliëntondersteuning Wlz, die door de zorgverzekeraars bij MEE is ingekocht. Bereikbaar via [wlv@meegeldersepoort.nl](mailto:wlz@meegeldersepoort.nl) of 088-6330000

Handreiking zorg op school

Wanneer WLZ?

Niet alle zorg en ondersteuning voor kinderen onder de 18 jaar valt onder de Jeugdwet.

Leeftijd speelt geen rol; de zorgzwaarte is leidend. Als een kind blijvend voldoet aan de toegangscriteria, kan het op elke leeftijd toegang krijgen tot de Wlz.

Om toegang te kunnen krijgen tot de Wlz, moet een kind blijvend permanent toezicht of 24 uur zorg in de nabijheid nodig hebben. Het kind is niet zelf in staat om hulp in te roepen als dit nodig is. Dit kan een lichamelijke oorzaak hebben, maar kan ook veroorzaakt worden door cognitieve problemen (denken, geheugen, aandacht, concentratie). Om te voorkomen dat het kind zichzelf in gevaarlijke situaties brengt, is steeds (24 uur per dag), ook op onverwachte momenten, zorg in de nabijheid nodig. De beoordeling hiervan ligt bij kinderen anders dan bij volwassenen. Bij kinderen in de Wlz is soms nog (enige) ontwikkeling mogelijk. Het CIZ houdt hier rekening mee bij haar weging van de term 'blijvend'. Daarnaast kijkt het CIZ bij kinderen ook naar de zogenoemde 'gebruikelijke zorg' van ouders aan hun kind. Hiermee wordt de dagelijkse verzorging en opvoeding bedoeld die ouders van een kind zonder beperking ook leveren. Deze zorg kan niet vanuit de Wlz worden geleverd.

De Wlz is daarmee van toepassing voor de meest kwetsbare jeugdigen tot 18 jaar met meervoudige beperkingen of een (zeer) ernstige verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking. De wet biedt een integraal zorgpakket dat persoonlijke verzorging, verpleging, verblijf, begeleiding en behandeling bevat, en ook thuis geboden kan worden, in de vorm van een persoonsgebonden budget (PGB) of als 'zorg in natura' (het 'volledig pakket thuis').

Denk bijvoorbeeld aan jeugdigen met een ernstige meervoudige beperking (EMB: IQ < 25 en gebrek aan compensatiemogelijkheden), zij behoeven intensieve ondersteuning bij alle onderdelen van het dagelijks leven. De zorg en ondersteuning voor deze groep valt daarom onder de Wlz.

Behandeling is altijd Jeugdwet

Bij een verstandelijke beperking valt de behandeling onder de Jeugdwet. Bij een lichamelijke ziekte of lichamelijke handicap kan uw behandelaar een aanvraag doen voor behandeling op grond van de subsidieregeling extramurale behandeling vanuit de Wlz. Bij een zintuiglijke handicap valt de behandeling onder de Zorgverzekeringswet. Behandeling vanwege psychiatrische problemen valt onder de Jeugdwet.

Zowel vanuit de Jeugdwet als vanuit de Wlz kan behandeling in groepsverband worden geboden.

Wlz is altijd voor verblijf in een instelling

Verzekerden met een indicatie voor Wlz-zorg hoeven niet per se in een instelling te gaan wonen om de zorg te krijgen. Zij kunnen er ook voor kiezen om de zorg (Zorgzwaarteprofiel) thuis te ontvangen of de zorg zelf te regelen met een persoonsgebonden budget (pgb).

Ondersteuning in het onderwijs is altijd vanuit de Jeugdwet:

Met de invoering van passend onderwijs is niet gewijzigd dat (v)so-scholen naast onderwijsondersteuning ook (een deel van de) zorg kunnen bieden. De middelen hiervoor zaten eerst in de lump sum van het (v)so en zijn met ingang van 1-8-2014 niet-geclassificeerd beschikbaar voor het (v)so via ondersteuningsbekostiging door het samenwerkingsverband. Al naar gelang de zwaarte van de ondersteuningsvraag van de leerling, ontvangt een school per leerling een bekostiging categorie 1 (laag), 2 (midden) of 3 (hoog). Met name de categorie 3-bekostiging is van toepassing op EMB-leerlingen (ernstig meervoudig beperkte leerlingen). In geval van een Wlz-

Handreiking zorg op school

---

indicatie geldt dat de Wlz-zorgaanbieder met ouders en school afspraken kan maken op grond van het zorgplan van het kind over de inzet van Wlz-zorg die nodig is tijdens onderwijs. Een Wlz-indicatie voor een kind wordt altijd afgegeven inclusief dagbesteding. Kinderen met nu een hoog ZPP/AWBZ die onder het overgangsrecht Wlz vallen houden recht op zorg onder de Wlz, op grond van een AWBZ-indicatie zonder dagbesteding. Deze kinderen kunnen nu onderwijs volgen, maar het kan zijn dat dagbesteding daarbij alsnog nodig wordt. Zij kunnen dan recht op Wlz zorg krijgen met dagbesteding door na 1 januari 2015 een herindicatie aan te vragen bij het CIZ.

Wat te doen als je vermoedens hebt van WLZ:

- Eerst op de site van het CIZ de webcheck Wlz doen (zie website www.ciz.nl)
  - Dan de Beleidsregels indicatiestelling Wlz 2015 raadplegen (zie website www.ciz.nl)
  - En, als je er dan nog niet uit bent; het CIZ telefonisch consulteren: tel. 088 789 1700
  - Ondersteuning nodig voor/tijdens/na het keukentafelgesprek, consulteer via het herindicatieteam: herindicatie@sociaal-wijkteam.nl (bijv. via Ria Bakarbessy).
    - Ondersteuning nodig bij het aanvragen, vraag dit aan de betrokken zorgaanbieder (bijvoorbeeld Driestroom, Dichterbij of Pluryn, indien betrokken) of meld je of de inwoner aan bij MEE .
- Enkele jongeren zijn vanuit de AWBZ niet automatisch overgegaan naar de gemeente. Dit waren vaak jongeren met een hoog ZPP. Daarnaast in het jaar 2017 worden de Wlz-indiceerbaren opnieuw door het CIZ beoordeeld. Het betreft jeugdigen die een indicatie hebben voor o.a.:
- min 8 dagdelen/week behandeling-groep (de KCKD-groep)
  - kortdurend verblijf
  - meer dan 18 dagdelen/week zorg
- Sommige van deze jongeren zullen vanuit de WLZ terugkomen naar de gemeente.

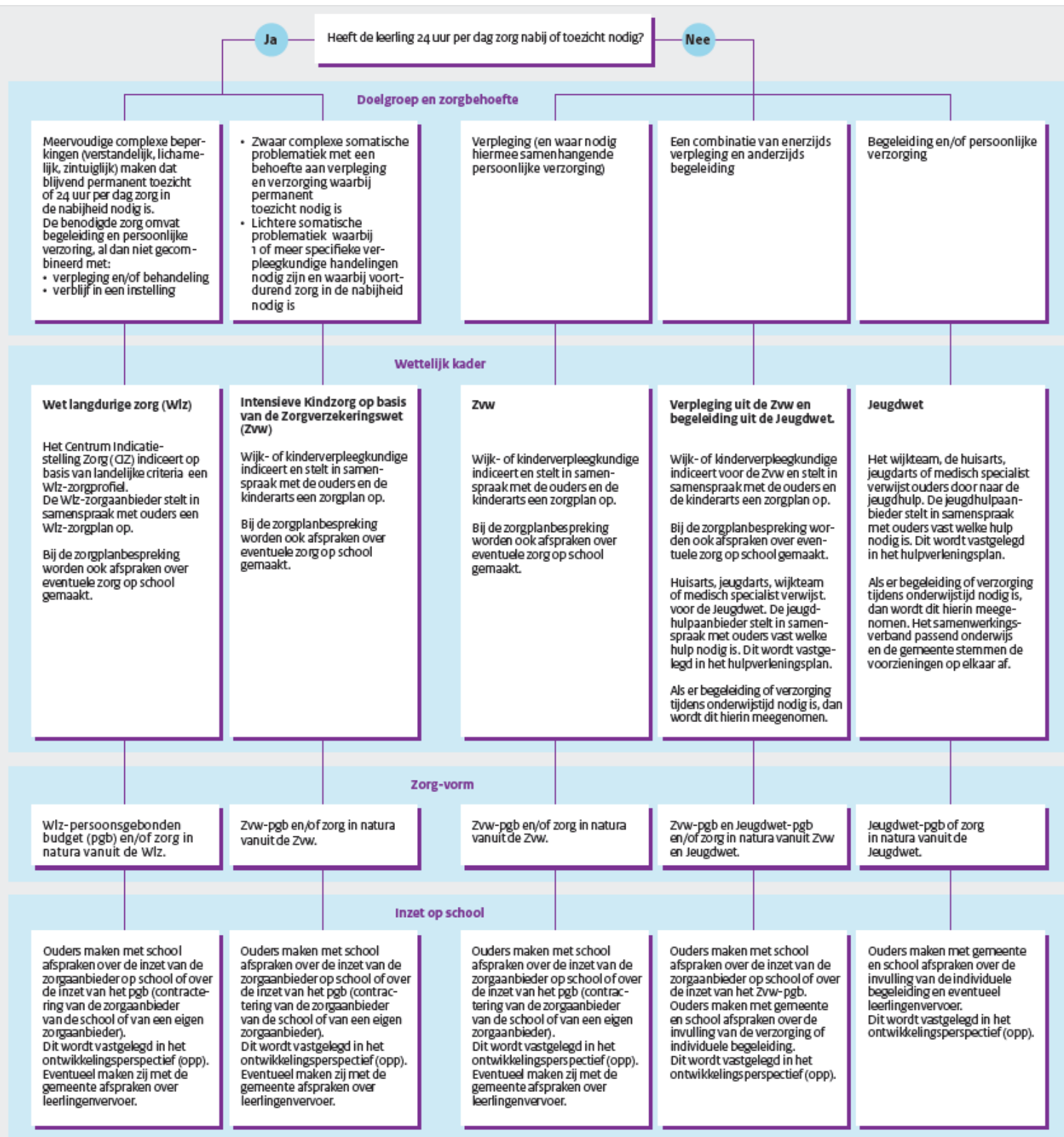
Bronnen:

<https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/wlz-wet-langdurige-zorg>
<https://www.voordejeugd.nl/actueel/nieuwsberichten/1469-geactualiseerd-overzicht-verdeling-awbz-over-jeugdwet-wmo-2015-wet-wlz-en-zorgverzekeringswet>
<https://www.ciz.nl/voor-professionals/van-aanvraag-tot-zorg/Paginas/Zorg-voor-jongeren-onder-de-18.aspx>
<https://www.zorginstituutnederland.nl/pakket/wlz-kompas>
<https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEWiN9MvO6vrLAhVEnw4KHUZmBuYQFghCMAc&url=http%3A%2F%2Fwww.vgn.nl%2Fmedia%2Fdownload%2Findex%2Fmediaid%2F54f86365c889c&usg=AFQjCNEqZJWlzRDMruhV79mYQrXt2EmaTA&sig2=Zug59gqbsclIOM4BCnr9MQ>
http://www.voordejeugd.nl/attachments/article/1285/Brochure_Jeugd_met_een_beperking.pdf
<https://www.voordejeugd.nl/attachments/article/1470/Tabellen%20verdeling%20AWBZ%20naar%20Jeugdwet,%20Wlz,%20Zvw.pdf>

Handreiking zorg op school

Bijlagen

Bijlage 1: Stroomschema zorg op school

December 2015

Handreiking zorg op school

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Extramurale psychofarmaca					
medicijnen voor psychische aandoeningen <i>niet</i> verstrekt door een instelling		X			
Functionele klachten/SOLK (Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten)					
diagnose en behandeling door kinderarts		X			
diagnose en behandeling als klachten duiden op psychische stoornis	X				
Gebrek aan zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie vanwege lichamelijke of geestelijke beperkingen					
begeleiding en persoonlijke verzorging	X				
respijtzorg (kortdurend verblijf om persoon die gebruikelijke zorg levert te ontlasten)	X		X (als kind thuis woont en permanent toezicht en 24-uurszorg nodig)		
hulpmiddelen		X (als in zorgverzekering)	X (als kind in Wlz-instelling met/zonder behandeling)		X
mobiliteitshulpmiddelen		X (als in zorgverzekering)	X (als kind in Wlz-instelling met behandeling)		X
doventolk					X
woningaanpassing			X (als kind in Wlz-instelling)		X
behandeling somatische gevolgen		X			
Eet- en voedingsstoornis bij zuigelingen en in vroege kindertijd					
somatische oorzaak: diagnose en behandeling door kinderarts		X			
géén somatische oorzaak: diagnose en behandeling door jeugdpsychiater of jeugdpsycholoog	X				
gedragmatige oorzaak: diagnose en behandeling door kinderarts		X			

Bijlage 2: Schema afbakening Jeugdwet met andere wetten

Handreiking zorg op school

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Gehoorbeperving					
diagnostisch gehooronderzoek		X			
advies en voorlichting over aanschaf/gebruik gehoorapparatuur		X			
cursus gebarentaal		X			
communicatietraining (aanleren van vaardigheden)		X			
hulp bij psychische klachten als gevolg van gehoorbeperving		X			
Intelligentietest ten behoeve van onderwijs					
test als onderdeel van diagnostisch proces in het kader van jeugdhulp	X				
test voor ander doel dan diagnostiek				X	
Intensieve kindzorg (IKZ)					
verzorging en verpleging voor somatische problematiek of lichamelijke handicap		X			
IKZ inclusief zorg voor bijkomende verstandelijke beperking		X (kind 0 tot 5 jaar)	X (kind 5 tot 18 jaar)		
begeleiding, kortdurend verblijf en vervoer		X			
Leerstoornis					
behandeling van stoornis op gebied van: <ul style="list-style-type: none"> ▪ lezen ▪ rekenen (dyscalculie) ▪ schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid ▪ leerstoornis niet anderszins omschreven 				X	
Palliatief terminale zorg (PTZ)					
zorg en ondersteuning bij PTZ, inclusief kortdurend verblijf voor kind en vervoer		X			
extramuraal PTZ, waarbij kind vóór PTZ-fase al Wlz-indicatie had			X		

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Psychische problemen					
behandeling door huisarts of POH-GGZ		X			
behandeling problemen als integraal onderdeel behandeling somatische aandoening <i>medische psychologische zorg en consultatieve psychiatrie</i>		X			
Psychosociale problemen					
hulp door huisarts of POH-GGZ		X			
hulp via gemeente	X				
speltherapie <i>ook voor behandeling trauma en voor kinderen met licht verstandelijke beperking</i>	X	X (als in aanvullende zorgverzekering, dan voorliggend)			
vaktherapie (beeldende therapie, danstherapie, dramatherapie, muziektherapie en psychomotore therapie) <i>ook voor behandeling psychische stoornis</i>	X	X (als in aanvullende zorgverzekering, dan voorliggend)			
Slaapstoornis (DSM-IV)					
behandeling door huisarts of multidisciplinair (inclusief kinderarts)		X			
behandeling van slaapstoornis als gevolg van psychische stoornis	X				
Taalontwikkelingsstoornis					
behandeling van ernstige taal- en spraakmoeilijkheden		X			
begeleiding bij ernstige taal- en spraakmoeilijkheden in onderwijs				X	

Handreiking zorg op school

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Verblijf: specifieke verblijfsvormen voor jeugd met beperking					
kinderdagcentrum (KDC)	X		X (als permanent toezicht en 24-uurszorg nodig)		
kinderhospice		X			
respijtzorg (kortdurend verblijf om persoon die gebruikelijke zorg levert te ontlasten)	X		X (als kind thuis woont en permanent toezicht en 24-uurszorg nodig)		
opvang kind met ouder vanwege huiselijk geweld of huisuitzetting					X
medisch kinderdagverblijf (MKD)	X	X (als nadruk op medische zorg, zoals bij IKZ)	X (als nadruk op zorg verstandelijke beperking)		
orthopedagogisch centrum	X				
ziekenhuis		X			
Vervoer vanwege problemen jeugdige					
vervoer van en naar jeugdhulplocatie (inclusief zorgboerderijen)	X				
vervoer van en naar Wlz-instelling			X		
ziekenvervoer		X			
leerlingenvervoer (via gemeente)				X	
Visuele beperking					
diagnose door metingen met een hulpmiddel (bril)		X			
zorg afgestemd op individuele situatie		X			

	Jeugdwet	Zorgverzekeringswet	Wet langdurige zorg	Onderwijswetten	Wmo
Zorg voor meest kwetsbare jeugd					
intensieve zorg met blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig vanwege: somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking, verstandelijke beperking, lichamelijke beperking, zintuiglijke beperking of meervoudige beperkingen		X (zie Intensieve kindzorg)	X		
intensieve zorg met blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig vanwege: psychische stoornis of psychiatrische aandoening	X				
Zorg voor lichamelijke beperking in combinatie met psychische stoornis					
hulp, verzorging, begeleiding en behandeling	X				
verpleging		X			
hulpmiddelen		X (als in zorgverzekering)	X (als kind in Wlz-instelling)		X
behandeling waarbij blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig is	X (voor psychische stoornis)		X (voor lichamelijke beperking)		
Zorg voor verstandelijke beperking in combinatie met psychische stoornis					
hulp, verzorging, begeleiding en behandeling	X				
medicijnen		X			
behandeling waarbij blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig is	X (voor psychische stoornis)		X (voor verstandelijke beperking)		
behandeling stoornis als integraal onderdeel behandeling vanwege verstandelijke beperking, waarbij blijvend permanent toezicht en 24-uurszorg nabij nodig is			X		